

RPW/65897/2023 P

Data: 2023-10-12

Kazimierz Dolny, dnia 10 października 2023 r.

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym

Rynek 19

24-120 Kazimierz Dolny

reprezentowane przez Dyrektora

Izabelę Andryszczyk

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO	
wpł. dn.	2023 -10- 12
Podpis.....	

ZJ.510.1.2023.MB

Sz. P. prof. Piotr Gliński

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury

i Dziedzictwa Narodowego

ul. Krakowskie Przedmieście 15

00-071 Warszawa

Wniosek dotyczący umożliwienia

Muzeum Nadwiślańskiemu w Kazimierzu Dolnym produkcji i sprzedaży wina

Działając w imieniu i na rzecz Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym (dalej Muzeum), zwracam się z prośbą o wyrażenie zgody na prowadzenie przez Muzeum działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania wyrobów winiarskich, w tym rozlewu tych wyrobów przez Muzeum oraz prowadzenia sprzedaży detalicznej wytworzonego z własnych upraw wina wyprodukowanego z odtwarzanej obecnie historycznej winnicy zlokalizowanej na zboczu Zamku w Janowcu, stanowiącym Oddział tut. Muzeum, w szczególności poprzez podjęcie czynności umożliwiających zastosowanie wobec Muzeum odstępstwa od przepisów w zakresie konieczności posiadania przez Muzeum przymiotu przedsiębiorcy, tudzież wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego/Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w celu uzyskania przez Muzeum:

- a) zezwolenia na prowadzenie detalicznej sprzedaży alkoholu, o którym mowa w art. 18 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 550) lub wydanie odstępstwa w zakresie konieczności uzyskania takiego zezwolenia;
- b) wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność regulowaną prowadzonego przez Dyrektora Generalnego KOWR w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich, o którym mowa w § 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 503) lub wydanie odstępstwa w zakresie konieczności dokonania takiego wpisu przez Muzeum;
- c) wpisu do ewidencji winnic prowadzonej przez Dyrektora Generalnego KOWR, o której mowa w § 21 oraz 22 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 503)
- e) zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego o którym mowa w art. 84 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1542 z późn. zm.) w celu produkcji wyrobów akcyzowych lub wydanie odstępstwa w zakresie konieczności uzyskania takiego zezwolenia;

Uzasadnienie

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym jest samorządową instytucją kultury, która podlega pod regulację ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm., dalej jako u.o.p.d.k.) oraz ustawę z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2022 r. poz. 385 z późn. zm., dalej jako: u.o.m.). Podstawowym celem statutowym samorządowej instytucji kultury jest - zgodnie z art. 9 u.o.p.d.k. - prowadzenie działalności kulturalnej, nie mniej jednak działalność kulturalna nie jest jedynym rodzajem działalności jaką może prowadzić muzeum. Zgodnie z art. 9 u.o.m. muzeum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą w celu finansowania działalności kulturalnej. Potwierdzeniem powyższego w stosunku do muzeów samorządowych jest art. 13 ust. 2 pkt 6 u.o.p.d.k., który wskazuje, że statut instytucji kultury w przypadku prowadzenia działalności innej niż kulturalna zawiera postanowienia dotyczące prowadzenia takiej działalności - w związku z czym nie może budzić wątpliwości, że ustawa przewiduje możliwość prowadzenia przez muzeum działalności gospodarczej.

Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym posiada w strukturze organizacyjnej Oddział – Zamek w Janowcu. Oddział ten jest zlokalizowany w kompleksie parkowo – zamkowym w Janowcu nad Wisłą. Zamek posiada liczne atrakcje turystyczne, jednak w ostatnim czasie, na skutek licznych badań naukowych oraz rozmów ze świadkami historii, w tym rodzinami dawnych pracowników zatrudnionych przy pracach na Zamku, udało się odkryć na nowo chlubną historię Zamku w zakresie winnicy wyjątkowej w skali kraju, prowadzonej od czasów nowożytnych przy Zamku. Niezwykłość winnicy przejawia się nie tylko w jej położeniu i rodzaju upraw (nowatorskie i rzadko spotykane szczepy winorośli), ale również w sposobie produkcji opartej o przekazy, udoskonalone praktyki, wiedzę i umiejętności przekazywane od wieków kolejnym pokoleniom, które to powinny podlegać ochronie, ale i kontynuacji.

W celu wykazania doniosłości, ale i wyjątkowego charakteru winnic znajdujących się przy Zamku w Janowcu należy wskazać, że obecne źródła historyczne potwierdzają prowadzenie winnicy na zboczach Zamku w Janowcu już w XVI wieku. Od połowy XIX wieku winnice w Janowcu zostały potwierdzone we wzmiankach prasowych, ale również za pomocą unikalnej fotografii ukazującej plantację pod zachodnią basztą zamku. Na przełomie XIX i XX wieku na krawędzi skarpy, w Janówku, ówczesny właściciel Feliks Ćwirko-Godycki prowadził „*ogród winoroślowy*” o powierzchni blisko 500 m². W 1928 roku nowy właściciel Janowca Leon Kozłowski założył winnicę z dwoma tysiącami krzewów o powierzchni liczącej sobie 2 ha. Sześć odmian ówczesnych nasadzeń dotrwało na zboczu skarpy do dziś i udało się je zidentyfikować. To między innymi najczęściej uprawiana w ówczesnej Polsce odmiana *chrupka* i *riesling*, który jest winoroślą *Vitis Vinifera*. Mikroklimat skarpy pozwalał nie zakopywać winorośli na zimę, co w tamtych czasach było zabiegiem standardowym. Dodatkowo właściciel sadił winorośl szczepioną na podkładce (korzeniu), co czyniło ją odporną na filokserę, mszycę, która zdewastowała pod koniec XIX wieku niemalże wszystkie winnice Europy. Szczepienie winorośli w tamtych czasach nie było w Polsce powszechne. To wszystko prowadzi do stwierdzenia, że Leon Kozłowski założył niezwykle nowatorską jak na ówczesne czasy plantację udoskonalając tym samym wiekowe uprawy na zamkowym zboczu.

Dziś winnica zamkowa w Janowcu jest jedyną w Polsce winnicą z udokumentowaną, kilkusetletnią ciągłością nasadzeń. W 2008 roku Stowarzyszenie Winiarzy Małopolskiego Przełomu Wisły zrzeszające miejscowych producentów wina przyjęło Kartę Winnic MPW - unikalny w skali Polski dokument określający zasady uprawy i produkcji wina, potwierdzając tym samym znaczenie janowieckiej winnicy i jej kluczowe miejsce w krajowym winiarstwie.

Obecnie Muzeum podejmuje ogromny trud utworzenia zarówno samej winnicy, jak i uzyskania wszelkich informacji o procesach produkcji stosowanych w przeszłości. W tym celu Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym oddało do badań genetycznych stare i nieznane sadzonki winogron, jak również odtwarza winnice w oparciu o zbiór wiedzy historycznej, którą udało mu się zgromadzić.

Powyższe działania znalazły aprobatę Lubelskiego Konserwatora Zabytków, który przychylił się do planów realizacji Muzeum Polskiego Wina poprzez budowę w kompleksie parkowo-zamkowym w Janowcu repliki XIX-wiecznego spichlerza z Moniak. W budynku zaplanowano m.in. pokazową produkcję wina opartą o starą technologię oraz muzeum wina. Muzeum Nadwiślańskie podpisało również umowę z prof. Wojciechem Włodarczykiem, na przygotowanie publikacji *"Zamek w Janowcu. Historia wina od stuleci"*. Książka ta będzie historyczną monografią dotyczącą winiarstwa przy janowieckim Zamku. W obrębie Oddziału Zamek w Janowcu utworzono również dział historii winiarstwa. Na chwilę obecną Muzeum posiada również ok. 2 ha winnic, które pozwolą na odbudowę oraz pielęgnowanie tradycji uprawy winogron i produkcji wina przy janowieckim Zamku.

Jak już powyżej wskazywano, celem Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym jest możliwość pełnego odtworzenia funkcjonowania winnicy przy zamku w Janowcu, która to będzie stanowić nieodzowny element planowanego Muzeum Polskiego Wina, które ma powstać w Janowcu. Pod pojęciem pełnego funkcjonowania Wnioskodawca rozumie również odtwarzanie starych i nieznanych obecnie w produkcji winiarskiej szczepów winogron, ich uprawę, zbiór. Dla pełnego odtworzenia, ale i zachowania procesu objętego działalnością winnicy Muzeum planuje rozpocząć produkcję wina, które następnie będzie sprzedawane w ramach pobocznej działalności Muzeum, a pozyskane środki będą wykorzystywane na cele statutowe Muzeum. W ocenie Muzeum ważnym elementem dziedzictwa kulturowego jest nie tylko odtworzenie samej winnicy jako takiej, ale zachowanie szczególnych i niespotykanych szczepów winnych, z których wytwarzane produkty winne byłyby swoistym „artefaktem”. Stąd pokazanie osobom zwiedzającym Muzeum nie tylko samego procesu produkcji, ale zapewnienie również możliwości nabycia lub degustacji win wytwarzanych w oparciu o historyczne szczepy stanowiłoby ogromny atut Muzeum.

W świetle obecnie obowiązujących przepisów działalność gospodarcza w zakresie wyrobów winiarskich, w tym rozlewu podlega szeregom regulacjom prawnym.

Zagadnienie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich zostało uregulowane w ustawie z dnia 2 grudnia 2021 r. o wyrobach winiarskich (Dz. U. z 2023 poz. 550 z późn. zm., dalej jako: u.w.w.). Zgodnie z art. 7 ust. 1 u.w.w. „Działalność gospodarcza w zakresie wyrobu wyrobów winiarskich, w tym rozlewu tych wyrobów przez tego samego przedsiębiorcę, który je wyrobił, lub rozlewu wyrobów winiarskich przez przedsiębiorcę, który ich nie wyrobił, zwana dalej "działalnością gospodarczą w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich", jest działalnością regulowaną, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221), i wymaga uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich, zwanego dalej rejestrem”. Przedmiotowy rejestr prowadzi Dyrektor Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, a zgodnie z ww. przepisem wpisowi do przedmiotowego rejestru podlegają przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, dalej jako: u.p.p.).

Kwestię sprzedaży napojów alkoholowych, w tym wina, reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, dalej jako: u.w.t.p.a.). Zgodnie z art. 18 ust. 1 u.w.t.p.a. sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży. Zgodnie z ust. 2 ww. ustawy zezwolenie wydaje się na wniosek przedsiębiorcy, przy czym pojęcie przedsiębiorcy definiuje się przy użyciu definicji z ustawy prawo przedsiębiorców.

Natomiast zgodnie z ustawą z dnia z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym produkcja wyrobów akcyzowych określonych w załączniku nr 2 do ustawy (w tym wina), w tym opodatkowanych zerową stawką akcyzy ze względu na ich przeznaczenie, oraz wyrobów akcyzowych innych niż określone w załączniku nr 2 do ustawy, objętych stawką akcyzy inną niż stawka zerowa, może odbywać się wyłącznie w składzie podatkowym. Wniosek o zezwolenie na prowadzenie składu podatkowego składa się do naczelnika urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce położenia składu podatkowego, przy czym we wniosku wskazuje się m.in. nr KRS lub CEIDG podmiotu.

Należy wskazać, że o ile muzea publiczne mogą prowadzić działalność gospodarczą, o tyle według niektórych poglądów nie uzyskują statusu przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy prawo przedsiębiorców oraz – nawet w przypadku prowadzenia dodatkowo działalności gospodarczej - nie podlegają wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego lub Centralnej Ewidencji i

Informacji o Działalności Gospodarczej. Pomimo tego, prowadząc działalność gospodarczą posiadają status przedsiębiorcy na gruncie różnych ustaw m.in. ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Zaznaczenia jednak wymaga, że w żadnym akcie prawnym nie wskazano, że muzea posiadają status przedsiębiorcy na gruncie ustawy prawo przedsiębiorców, który to status konieczny jest do uzyskania niezbędnych wpisów i pozwoleń celem prowadzenia działalności w zakresie produkcji i sprzedaży wina, co dokładniej zostanie opisane poniżej. Powyższe prowadzić będzie niewątpliwie do wątpliwości po stronie organu rejestrowego w zakresie produkcji wina tj. Dyrektora KOWR, jak również po stronie wójta, właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży udzielającego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, bowiem obecnie akty prawne regulujące sprzedaż i produkcję wina posługują się pojęciem przedsiębiorcy jako podmiotu uprawnionego do uzyskania stosownych wpisów i zezwoleń, który to status przedsiębiorcy, jak powyżej wskazano, w odniesieniu do muzeum nie jest wprost wskazany.

Jak wynika z powyższego, zarówno aby móc złożyć wniosek o wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie produkcji wina do Dyrektora KOWR, jak również aby móc uzyskać zezwolenie na jego sprzedaż, czy też zezwolenia na prowadzenie składu podatkowego - niezbędne jest posiadanie statusu przedsiębiorcy lub wpis odpowiednio do Krajowego Rejestru Sądowego lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Muzeum może prowadzić działalność gospodarczą, jako działalność dodatkową, w celu finansowania działalności kulturalnej i w takim też celu Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym zamierza prowadzić sprzedaż i produkcję wina. Powyższe jednak jest uniemożliwione z uwagi na wskazane wyżej przeszkody prawne.

W związku z powyższym Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym zwraca się do Ministra o podjęcie czynności zmierzających do umożliwienia Muzeum uzyskania odstąpienia od przepisów w zakresie produkcji jak i sprzedaży wina lub wydanie innego stosownego aktu prawnego lub administracyjno-prawnego pozwalającego Muzeum, jako podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą na uzyskanie wpisu do rejestru producentów wina prowadzonego przez Dyrektora KOWR, zezwolenia na sprzedaż wina wyprodukowanego Zamku w Janowcu oraz innych wymaganych prawem zezwoleń.

Powyższe jest ponadto niezbędne celem umożliwienia Muzeum realizacji jego ustawowych celów w zakresie rozpowszechniania kultury i tradycji, bowiem jak powyżej wskazywano winnice w Janowcu, stare szczepy winogron, proces uprawy i produkcji wina należy uznać za

niewątpliwe dziedzictwo kulturowe kraju i regionu, które wymaga odbudowy i ochrony celem zachowania go dla przyszłych pokoleń.

Z uwagi na to, że problematyka niniejszego wniosku z uwagi na status muzeum jako jednostki prowadzącej działalność kulturalną podlega Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego wniosek niniejszy jest kierowany w pierwszej kolejności bezpośrednio do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zaznaczenia jednak wymaga, że Wnioskodawca zdaje sobie sprawę, że tematyka przedstawiona we wniosku może rozciągać się również na inne dziedziny, m. in. podlegające Ministrowi Rozwoju i Technologii w związku z czym w przypadku uznania przez Ministra za stosowne przekazania niniejszej sprawy w odpowiedniej części resortowi Rozwoju i Technologii bądź też podjęcia międzyresortowych wspólnych działań, wnoszę o podjęcie powyższych czynności.

Z wyrazami szacunku,

DYREKTOR
Muzeum Nadwiślańskiego
w Kazimierzu Dolnym

Małgorzata Andrzejczyk
mgr Izabela Andrzejczyk

Przygotowała: Marzena Brzezicka – Zastępca Dyrektora ds. Oddziału Zamek w Janowcu